

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 19458-04-20 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אבי גורמן

המעורר

יגאל מסיכה

ע"י ב"כ עוה"ד טל לביא

נגד

המשיב

מנהל מס ערך מוסף נתניה

ע"י ב"כ עוה"ד הילה בנסון בסמן
מפרקליטות מחוז ת"א – אזורי

פסק דין

- 1 לפניי ערעור שהוגש בשנת 2020, על שומות וקנס, לפי חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "החוק"), שהוציא המשיב למערער באמצע שנות ה-90 והמתייחסות לתקופה שבין 1991 – 1993.
- 2 המשיב הגיש בקשה לסילוק על הסף של הערעור, וסברתי כי יש מקום לקבל את הבקשה ואף הצעתי
- 3 למערער כי ימשיך את הערעור שהגיש.
- 4 אלא שכאשר באתי לכתוב את ההחלטה – במסגרתה התכוונתי כאמור לדחות את הערעור על הסף, גיליתי לפתע כי נתון עובדתי מרכזי שסיפק המשיב בתצהירו – ושעליו ביסס חלק ניכר מטענותיו, אינו
- 5 יכול להיות נכון. ביקשתי את תגובת המשיב, אלא שבתגובתו, לא רק שהמשיב אישר את שמצאתי, אלא שהוא אף הודה כי נתון זה מצוי במחשביו וכי מטעם כלשהו לא הזכירו בתצהירו (ואף לא
- 6 בתכתובת ארוכה שהייתה בינו לבין המערער במרוצת כעשרים שנה).
- 7 בתמצית, התברר כי המערער הגיש בשעתו השגות במועד, ולא כפי שטען המשיב בתצהירו כי ההשגות הוגשו באיחור של כשנה. ההשגות, לא זכו למענה מצד המשיב, ולכן על-פי החוק הן התקבלו. הליכי
- 8 גבייה בהם נקט המשיב במרוצת השנים, אינם יכולים להוות תחליף להליכי שומה, שכן בהעדר שומה כדין – אין מקום להליכי גבייה. בנסיבות חריגות אלה ונוכח התנהלותו של המשיב, מצאתי כי יש מקום
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1 לקבל את הערעור במוכן זה שייקבע כי המשיב מנוע מלנקוט בהליכי גבייה נוספים, שכן אלה אינם
2 כדין.

3 לאור דרך התנהלותו של המשיב, אני מוצא כי בתיק ספציפי זה, אין מקום כי המשיב ייהנה מחזקת
4 התקינות המנהלית, שכן זו אינה יכולה לעמוד על תילה נוכח הנסיבות כאן.

5 למען הבהירות, העובדות להלן ייפרסו באופן שהן נפרסו לפניי: ראשית בהתאם לגרסה המקורית של
6 המשיב בתצהירו ולאחר מכן כפי שהתבררו הדברים לאשורם.

7

8 רקע ועיקרי העובדות

9 1. בסעיף 3 לתצהירה של גב' סימה (שמחה) לוי, מנהלת המשיב (להלן: "גב' לוי"), תצהיר שהוגש
10 לתמיכה בבקשת המשיב לסילוק הערעור על הסף (להלן: "תצהיר המשיב"), נכתב:

11 "למערער חוב מס משנת 93, בגין שומת מס עסקאות ושומת מס תשומות שהוצאו ביום
12 03.01.1993, לשנים 1991-1993, בסך 102,359 ₪ (קרן) (להלן: "השומות"), וכן קנס בשיעור
13 1% מסך עסקאותיו בהתאם להוראות סעיף 95 לחוק ... ובסך כולל של 7,302 ₪ (להלן:
14 "הקנס")."

15 (ההדגשות, כאן ולהלן, אינן במקור – א.ג; סכומי השומות והקנס יכוננו להלן יחדיו –
16 "חוב המס הנטען").

17 לדברי המשיב, חוב המס הנטען עומד כיום, לאחר שהתווספו לו הפרשי הצמדה וריבית, על סך של
18 כ- 520,000 ₪.

19 2. לתצהיר המשיב צורף כנספח א' מסמך הנימוקים לשומות ולהטלת הקנס. עיון בנספח זה מלמד כי
20 התאריך שנקוב על גביו הוא:

21 "כ' בטבת תשנ"ד
22 3 ינואר 1993"

23 3. בסעיף 4 לתצהיר המשיב נכתב:

24 "מהמסמכים שבידי המשיב עולה, כי המערער הגיש למשרדי המשיב 2 מסמכים הנושאים את
25 הכותרת "השגה", ביום 01.02.1994, ובאיתור של שנה. במשרדי המשיב לא נמצאה כל אסמכתא
26 להסכמה להגשת ההשגות לכאורה באיתור, וכן לא נרשמה השגה במחשבי המשיב."

27 4. שני המסמכים הנושאים את הכותרת "השגה", ואשר על גביהם מוטבעת חותמת "נתקבל" של
28 המשיב והתאריך 1.02.1994 – צורפו כנספח ב' לתצהיר המשיב. מסמך אחד כותרתו - "השגה על
29 שומת עסקאות 1992-1993" והשני כותרתו - "השגה על שומת תשומות 1991-1993" (להלן:
30 "ההשגות").

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1. בהתאם להוראות סעיף 82(א) לחוק, יש להגיש השגה תוך 30 יום לאחר המצאת הודעת השומה.
בהתאם להוראות סעיף 82(ד) לחוק, אם לא החליט המנהל לדחות את ההשגה תוך שנה ממועד הגשתה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.
כאמור לעיל, לטענת המשיב, הודעת השומה (הכוללת שומת עסקאות, שומת תשומות והודעה על הטלת קנס בגין פסילת ספרים) יצאה ביום 3.1.1993 ואילו ההשגות הוגשו רק ביום 1.2.1994.
המשיב ראה באי הגשת ההשגה במועד אלא באיחור של כשנה, עילה לכך שאין לראות בהשגות ככאלה שהתקבלו, וזאת על אף שיש לכאורה ראייה כי הן הוגשו למשיב ולא נענו. טענה זו נכתבה על-ידי המשיב בכתב התשובה, בבקשה לסילוק על הסף ובתצהיר המשיב, והיא נשמעה מפי נציגי המשיב במרוצת השנים. כך לדוגמה, בסעיף 13 לבקשת הסילוק על הסף נכתב:
"במקרה דנן, המערער לא הגיש השגה על השומות תוך פרק הזמן הקצוב בחוק ולא ניתנה לו כל הסכמה להגשת השגה באיחור ... ממילא גם אין למערער זכות להגיש ערעור עליהן, שכן ערעור מוגש על החלטה בהשגה – וכזאת אין בנמצא. המערער אף לא ביקש ארכה להגשת השגה ומימלא לא קיבל ארכה להגשת השגה".
ובמכתב תשובה שהשיב ביום 2.9.2008 מנהל המשיב באותה העת, מר שמוליק מייזליק, למערער (המצוי בתוך נספח ה' לנספחי הבקשה לסילוק על הסף שהגיש המשיב, בעמ' 101 לנספחים), נכתב:
"... אותה השגה כדבריו הוגשה למעלה משנה לאחר הוצאת השומה – בעוד החוק מאפשר להשיג תוך 30 יום בלבד".
6. במרוצת השנים נקט המשיב כנגד המערער בהליכי גבייה, בין השאר בדרך של הטלת עיקולים. עיון בסעיפים 30(ג) ו-30(ד) לבקשה לסילוק על הסף שהגיש המשיב, מלמד כי ביום 25.05.1994 הוטלו עיקולים כנגד המערער, וכי ביום 14.06.2001 נעשתה הדבקה מטעם המשיב. בין 1994 ל-2001, כך עולה מדברי המשיב, לא נעשו פעולות של ממש לגביית חוב המס הנטען. מאז שנת 2001 עד לאחרונה, נעשו, בהפסקות מסוימות, פעולות גבייה מטעם המשיב (כמפורט בסעיף 30 לבקשת הסילוק על הסף).
7. עיון בסעיף 33 לבקשה לסילוק על הסף מלמד כי החל משנת 2000 ואילך, יש חילופי מכתבים בין המערער למשיב בנוגע לחוב המס הנטען (המכתב הראשון מטעם המערער הוא משנת 2000, אלא שמדובר במכתב קצר אשר קשה להסיק ממנו במה היה מדובר). ממכתבים אלה ניתן להסיק כי המערער ידע אודות חוב המס הנטען – לכל המאוחר מאז שנת 2002, אלא שכפי שיפורט בהמשך, הוא סבר כי חוב זה אינו נדרש ממנו כדין.
8. ביום 13.01.2011 פנה אל המשיב מטעמו של המערער, עו"ד (ורו"ח), ואשר איני מוצא להזכירו בשמו (מכתב זה מצוי בתוך נספח ה' לתצהיר המשיב, בעמ' 118 לנספחים). עיון במכתב זה,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בסעיפים 1 ו- 2 לו, מלמד באופן ברור כי גם עו"ד מלומד זה סבור היה לתומו כי התאריך הנחזה על גבי נימוקי השומה שהוציא המשיב – 3.1.1993 – הוא נכון, ולכן הוא נאלץ להתמודד בדוחק עם הטענה הכבדה לפיה ההשגות הוגשו באיחור של שנה – רק ביום 1.2.1994 – ולפיכך הן איבדו מתוקפן.

9. ביום 22.08.2011 הגיש המערער לבית המשפט ערעור – ע"מ 35811-08-11 אשר כותרתו – "בקשה דחופה לביטול עיקולים". המערער לא היה מיוצג בהליך זה.

בית המשפט קבע את התיק לשמיעת ראיות, תוך שהוא מציע למערער לשכור שירותי עורך דין – נוכח האופן הלקוי בו הציג המערער (הנעדר השכלה משפטית) את טענותיו. המערער לא הגיש תצהיר מטעמו באופן הנדרש, ובית המשפט ראה בו כמי שזנח את הערעור והורה על מחיקת הערעור.

המשיב לא טען לפניי כי בהליך האמור טען המשיב טענות שונות מאלה שטען לפניי, ואף המסמכים שהוגשו אינם מצביעים על כך.

10. בשנים שלאחר מכן הוסיף המשיב להטיל עיקולים על המערער, והמערער הוסיף לשלוח מכתבים אל המשיב, עד שפנה בשנת 2020 אל ב"כ הנוכחי וזה הגיש מטעמו את הערעור שלפניי.

11. הערעור הנוכחי כיוון את טענותיו כנגד שני עניינים:

א. סירוב של המשיב לרשום את המערער מכאן ולהבא כעוסק מורשה.

ב. עצם קיומו של חוב המס הנטען וכן טענה כי בכל מקרה, אין לנקוט בגינו הליכי גבייה.

12. המשיב ביקש אורכות להגשת תשובתו לערעור. כתוצאה מבקשה זו ובשל נחיצות הדיון בשים לב לסוגיית הרישום כעוסק מורשה ולטענות אודות העיקולים שהוטלו, התקיים ביום 12.7.20 קדם משפט קודם שהוגש כתב התשובה. בדיון זה הודיע המשיב כי חזר בו וכי הוא מסכים לרשום את המערער כעוסק, כך שעניין זה שוב אינו שנוי במחלוקת בין הצדדים. העניין שנותר במחלוקת בין הצדדים, נוגע לחוב המס הנטען ולפעולות הגבייה שנקט המשיב בעניינו.

13. המשיב הגיש כתב תשובה, ויחד עמו הגיש בקשה לסילוק הערעור על הסף. בדיון שנערך ביום 26.7.20, לאחר שראיתי את המסמכים הרבים שצירף המשיב לכתב התשובה ולבקשה לסילוק על הסף והמלמדים על הליכי גבייה עקביים בהם נקט המשיב במרוצת השנים ולאחר ששמעתי את ב"כ המערער, דחיתי את בקשתו של המערער כי אורה על הפסקה מיידית של הליכי הגבייה. לצד זאת נעתרתי לבקשת המערער להגיש תצהיר מטעמו ותשובה בכתב לבקשה לסילוק על הסף.

14. ביום 9.8.20 נערך דיון בבקשה לסילוק על הסף ובמסגרתו נחקרה גב' לוי, מנהלת המשיב ומי שהצהירה מטעמו, וכן נחקר המערער.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

עיקרי טענות המשיב

1
2 15. העדר עילה – אין למערער זכות ערעור על השומות ועל הקנס:

3 סעיף 82(א) לחוק קובע כי יש להגיש השגה תוך 30 יום לאחר קבלת הודעת השומה. הודעת
4 השומה נשלחה למערער ביום 3.1.1993 ואילו ההשגות הוגשו רק ביום 1.2.1994 – באיחור של
5 כשנה. כאשר לא מוגשת השגה במועד אלא באיחור כה ניכר, דין ההשגה כמו לא הוגשה כלל,
6 וממילא נשמטת הזכות להגשת ערעור לבית המשפט.

7 כמו כן בכל הנוגע לקנס בגין פסילת הספרים, בהתאם להוראות סעיף 95(ב) לחוק מע"מ, היה על
8 המערער להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי או לוועדה לקבילות פנקסים, תוך 30 יום.
9 משלא נקט המערער בהליכים הנדרשים במועדים הקבועים לכך בחוק, אין לו שוב זכות להגיש
10 ערעור לבית המשפט ביחס לשומות וביחס לקנס.

11 16. סופיות הדיון, שיהיו ושימוש לרעה בהליכי משפט:

12 המערער קיבל את יומו בבית המשפט בערעור שהגיש בשנת 2011, אותו בחר לזנוח. בנסיבות
13 אלה, אין לאפשר למערער כיום, בחלוף כ-25 שנים ממועד השומות, לקיים דיון אודותיהן. דיון
14 שכזה חורג באופן בוטה מכל מסגרות הזמן שנקבעו בחוק, ואין לתת לכך יד.

15 17. המשיב נקט באופן עקבי מאז שנת 2001 בהליכי גבייה לגביית חוב המס הנטען. המערער ידע
16 אודות חוב זה, וההתכתבויות בינו ובין נציגי המשיב במרוצת השנים, יעידו על כך. בנסיבות אלה,
17 מתחזק הצורך שלא לאפשר למערער לסטות, סטייה כה משמעותית, ממסגרת הזמן שנקבעה בחוק.

18

עיקרי טענות המערער

19
20 18. המערער טוען כי בין השנים 1994 – 2000, לא ידע על קיומו של חוב המס הנטען כלפיו. לטענתו,
21 הוא סבר כי היעדר החוב נובע מכך שהתקבלו ההשגות שהגיש בשנת 1994, בין אם לגופן ובין אם
22 מן הטעם שלא ניתן להן מענה על-ידי המשיב במועד הקבוע לכך בחוק.

23 19. המערער טוען כי ההשגות הוגשו במועד ולכן בהעדר תשובה עליהן, דינן להתקבל. אין בידי
24 המערער להסביר כיום את פער הזמנים בין מועד החלטת המשיב (3.1.1993) לבין מועד הגשת
25 ההשגות (1.2.1994), אולם הוא מציין כי בתקופה זו הייתה ביתו מאושפזת והוא היה נתון לקשיים
26 רבים, אלא שעל אף זאת הגיע לדיונים אצל המשיב וכשהגיש את ההשגות עשה זאת בזמן שהותר
27 לו לעשות כן – ייתכן שבמסגרת הארכת מועד שניתנה לו לשם כך (ושעליה אין בידיו להציג
28 ראיות).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

20. החל משנות ה-2000, המערער מבקש שוב ושוב, כי יסבירו לו את מהות חוב המס הנטען וכי יספקו לו הסברים כיצד הגיע המשיב לסכומים הנקובים במסמך נימוקי השומה הלאקונוי, והוא נענה כי בחלוף השנים אין בידי המשיב המסמכים הנדרשים כדי לספק הסבר זה.
21. המערער טוען כי אי נקיטת הליכי גבייה בין התאריכים 25.05.1994 - 14.06.2001, עולה כדי התיישנות המונעת המשך הליכי הגבייה.
22. המערער טוען כי נעשה לו עוול וכי שילם כבר את כל חובותיו – אלה שנותרו לאחר שהתקבלו ההשגות שהגיש, אלא שבחלוף השנים אין בידו להציג מסמכים להוכחת תשלום מלא זה.

הטעות שהתגלתה אצל המשיב וטענות הצדדים בעקבותיה

23. כפי שצוין כבר בפתיח לפסק הדין, סברתי כי המקרה שלפניי הנו מקרה ברור ומובהק בו יש לדחות את הערעור על הסף, נוכח הסטייה הבוטה מפרקי הזמן שנקבעו בחוק לצורך הגשת ערעור. יתירה מזו, יש בתיק זה הצדקות כבדות משקל נוספות, ובעיקר הערעור שכבר הוגש בשנת 2011 ושאותו זנח המערער, כדי להצדיק ואף לחייב את דחיית הערעור על הסף.
- אלא שכאשר התחלתי לכתוב החלטה ברוח זו, נוכחתי לדעת כי המסמך הראשוני עליו ניצבות השומות – המסמך אשר לא לחינם צורף כנספח א' לכתב התשובה ולבקשת הסילוק – הנימוקים לשומות ולהטלת הקנס – ככל הנראה אינו מציין את התאריך הנכון בו הוא הוצא.
24. נקודת המוצא במשך כעשרים שנה בהן ישנו דין ודברים בין המערער למשיב, היא כי השומות הוצאו ביום 3.1.1993. אלא שתאריך זה אינו יכול להיות התאריך בו הוציא המשיב למערער שומות לשנת 1993 - שומת עסקאות (הנחזית ככזו המבוססת על תדריך המתייחס להכנסות שנתיות), שומת תשומות וקנס בשיעור 1% ממחזור העסקאות בכל השנה. ברור אפוא כי לא ייתכן כי כבר ב- 3 לחודש ינואר הוצאה שומה המתייחסת לשנת 1993 כולה.
25. אם לא ביום 3.1.1993, מתי יצאו השומות? – התשובה לכך כנראה פשוטה למדי כשמעיינים במסמך הנימוקים לשומה, אשר צורף כאמור כנספח א' לכתב התשובה ולבקשה לסילוק על הסף. בראש מסמך זה נזכרים שני תאריכים, הראשון לפי הלוח העברי והשני תחתיו, לפי הלוח הלועזי - כדלקמן:

"כ' בטבת תשנ"ד

3 ינואר 1993"

- בדיקה פשוטה של המרת התאריך העברי בלועזי, מלמדת כי כ' בטבת תשנ"ד חל אכן ביום 3 לחודש ינואר – אולם בשנת 1994 (ולא 1993).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

- 1 מצאתי אפוא כי הדעת נותנת כי מכתב נימוקי השומה יצא בראשית שנת 1994, במועד הנקוב
- 2 בתאריך העברי, וכי בכתיבת התאריך הלועזי נפלה שגיאת "קולמוס" כך שבטעות נכתבה שנת
- 3 1993 במקום 1994 [בדיקה פשוטה הפוכה, של המרת התאריך הלועזי בעברי, מלמדת כי טעות
- 4 בכיוון ההפוך הרבה פחות סבירה, שכן מתקבל תאריך שונה – כך שהטעות פחות מסתברת, מה גם
- 5 – וכאן העיקר – כאמור לעיל, לא ייתכן כי יצאה בימים הראשונים של שנת 1993 שומה לשנה
- 6 כולה].
- 7 26. ומדוע חשוב אם נימוקי השומה יצאו ב- 3.1.1993 – כפי שטען המשיב בתצהיר שהוגש מטעמו,
- 8 או ב- 3.1.1994? – התשובה לכך נעוצה במועד הגשת ההשגות.
- 9 כזכור, ההשגות הוגשו ביום 1.2.1994, לטענת המשיב (במשך כעשרים שנה) – באיחור של כשנה
- 10 מהמועד החוקי להגשתן. אם נימוקי השומה יצאו רק ביום 3.1.1994, הרי שהשגות שהוגשו ביום
- 11 1.2.1994 – הוגשו במועד. סעיף 82(ד) לחוק קובע, כי אם:
- 12 "לא החליט המנהל כאמור בסעיף קטן (ב) תוך שנה מיום הגשת ההשגה, יראו את ההשגה
- 13 כאילו נתקבלה".
- 14 בכתב התשובה, בבקשה לסילוק על הסף ובתצהיר שהוגש, המשיב אינו טוען כי קיבל החלטה
- 15 בהשגות שהוגשו, אלא שהן הוגשו באיחור ניכר של כשנה. אולם אם אין איחור, הרי שכמצוות
- 16 המחוקק – יש לראות את ההשגות כאילו התקבלו.
- 17 27. כמובן, אין זה מתפקידו של בית משפט לחקור בנבכי תאריכי המסמכים שמוגשים לו, ואיני נוהג
- 18 לעשות כן. אולם שעה שחוסר ההיגיון שבתאריך בו נוקב המשיב מתגלה לנגד עיניי, סברתי כי איני
- 19 רשאי להתעלם מכך. לאור זאת, ביקשתי את הבהרתו של המשיב לעניין זה.
- 20 28. תשובתו של המשיב הוגשה ביום 4.9.20 ונכתב בה בין השאר כך (סעיף 1 להודעה):
- 21 "ממרשמי מחשבי המשיב עולה, כי השומות מושא הערעור הוצאו ביום 28.12.1993. בנספח
- 22 א' לנספחי המשיב נפלה טעות בתאריך של הוצאת השומות ונכתב שהוצאו ביום 03.01.1993.
- 23 כפועל יוצא מכך, נפלה טעות בהתייחסות מטעם המשיב, בבקשה לסילוק על הסף, בתצהיר
- 24 המשיב ובכתב התשובה".
- 25 מתשובה זו עולות שתי עובדות:
- 26 א. התאמת החשד שעלה בליבי, לפיו התאריך הלועזי הנקוב על מסמך נימוקי השומה והקנס,
- 27 אינו נכון. בניגוד למה שטען המשיב בתשובות ששלח למערער במרוצת השנים ובכתבי
- 28 הטענות ובסעיף 3 לתצהיר שהוגש לפניי, השומות לא הוצאו ביום 3.1.1993.
- 29 ב. במרשמי מחשבי המשיב היה רשום מקדמת דנא, כי השומות מושא הערעור הוצאו ביום
- 30 28.12.1993.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1 טעויות עלולות לקרות לכל אדם, ואין מי שחף מהן. בהחלט עלול מישוהו במשרדי המשיב בשנת
2 1994 לטעות ולהקליד 1993 במקום 1994 (ודאי כאשר מדובר בתחילת השנה). טעות זו גרמה לכך
3 כי המערער, באי כוחו ובתי המשפט, הוטעו (על-ידי המשיב) לאורך שנים רבות בהבנת העובדות
4 לאשורן. מדובר בטעות משמעותית – אשר יש לבחון את השלכותיה, אולם היא כאמור עלולה
5 לקרות.

6 אלא שחמור לאין ערוך הוא הדבר השני שהוזכר לעיל: המשיב הודה כי במחשבו היה רשום כי
7 השומות הוצאו ביום 28.12.1993. המשיב הגיש לפניי בקשה לסילוק על הסף, הכוללת 222 עמ'
8 (ובהם מסמכים רבים ממרוצת השנים, ובכלל זה עשרות עמודים ממחשבי המשיב), ואת הנתון
9 העובדתי הפשוט לפיו במחשבו מצוין כי השומות הוצאו ביום 28.12.1993, הוא לא טרח לכתוב.
10 המשיב לא טרח לשפוך אור של ממש בתגובתו על עניין זה ולהבהיר האם בעת הגשת התצהיר היה
11 מודע לנתון זה המופיע במחשבו אם לאו.

12 אפילו אם אניח לטובת המצהירה מטעם המשיב ולטובת ב"כ המשיב, כי הן באופן אישי לא שמו
13 לב לנתון זה, הרי שחובה היה עליהן לבדוק עניין זה, בדיקה כה פשוטה במחשבי המשיב.

14 יתירה מזו, אומר בצורה פשוטה, אני מאמין כי במשך למעלה מ-20 שנה, איש במשרדי המשיב,
15 מבין האנשים הרבים שעסקו בפניותיו החוזרות ונשנות של המערער, לא ראה כי במחשבי המשיב
16 מצוין כי השומה הוצאה בימים האחרונים של שנת 1993 ולא הבין כי ההשגות הוגשו למעשה
17 במועד. אני מתקשה אף להאמין כי במשך שנים ארוכות אלה, לא היה איש מקרב אנשי המקצוע
18 העוסקים בתחום אצל המשיב, אשר הבין כי לא ייתכן כי בראשית חודש ינואר שנת 1993 הוצאה
19 שומה לשנת 1993 כולה.

20 קשה להשתחרר מן החשד כי לאמיתו של דבר נתונים אלה היו ידועים היטב למשיב, והוא בחר
21 במשך שנים להעלים אותם מהמערער, מבאי כוחו ומבתי המשפט שישבו על המדוכה. כך או
22 אחרת – ואין לי דרך לקבוע מסמרות בדבר, לאור הפניות הרבות של המערער, חובה היה על
23 המשיב "לטרוח" ולבדוק מה התאריך בו יצאו השומות בהתאם למצוין במחשבו, ולמסור נתון זה
24 לידי המערער ולבתי המשפט. חלף זאת בחר המשיב להציג שוב ושוב במשך עשרים שנה נתון
25 שכעת מתברר כי הוא שגוי, כאילו השומות הוצאו ביום 3.1.1993 וכאילו ההשגות הוגשו רק
26 כעבור למעלה משנה ביום 1.2.1994, באיחור ניכר, ולכן יש להתעלם מהן. חובה היה על המשיב
27 לדעת כי מדובר בנתון שאינו נכון, ולמסור למערער, לבאי כוחו ולבתי המשפט את הנתון הנכון
28 ואשר ממנו נובע כי ההשגות הוגשו במועד – על כל המשתמע מכך. מדובר בהתנהלות אותה אני
29 רואה בחומרה רבה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

29. אניח לעת עתה לחומרת הדברים, ואשוב לתיאור השתלשלות העניינים.

המשיב הודה כי לפי מרשמו השומות יצאו ביום 28.12.1993 [לאור אופיין של השומות המבוססות בעיקר על תחשיב (שאת פרטיו לא טרח המשיב להציג במסמך נימוקיו) ועל מחזורי פעילות המערער, ניתן היה להוציא שומה כגון זו, בסוף שנת 1993 ובהתייחס לשנת 1993 (דבר אשר כפי שכתבתי לעיל, לא ניתן היה לעשות בתחילת השנה)].

הוצאת השומות ביום 28.12.1993, כפי שמופיע במחשבי המשיב, מתיישבת עם כתיבת מסמך נימוקי השומות (נספח א' לתצהיר המשיב) כמה ימים מאוחר יותר – ביום 3.1.1994 [היום בו, כאמור לעיל, חל התאריך העברי – כ' טבת תשנ"ד - המצוין על גבי המסמך (תוך שנפלה טעות רק בציון השנה בתאריך הלועזי)]. המשיב לא הכחיש בהבהרה שהגיש, הנחה סבירה זו – המתבססת למעשה על מסמך של המשיב עצמו והתאריך העברי שעל גביו, כך שמכאן ואילך זו תהא ההנחה - כי נימוקי השומה נכתבו ביום 3.1.1994 וודאי שלא נמסרו למערער קודם מועד זה. משמעות הדבר היא כאמור לעיל, כי ההשגות שהוגשו, בהתאם לחותמת "נתקבל" של המשיב, ביום 1.2.1994 – הוגשו במועד.

30. לאור הודאת המשיב בדבר מועד הוצאת השומות ולנוכח כל האמור לעיל, ביקשתי את עמדת המשיב – מדוע לא יתקבל כבר בשלב זה הערעור. הבהרתי למשיב כי הליכי גבייה (בהם נקט המשיב לאורך השנים) אינם יכולים להוות תחליף להליכי שומה – מכוחם שואבים הליכי הגבייה את תוקפם. לאור זאת ומשנפרסה כבר לפני התמונה הנדרשת - ממנה עולה כי ההשגות הוגשו במועד ולא ניתנה בעניינן החלטה של המשיב בפרק הזמן הקבוע לכך בחוק, ומשכך דינן להתקבל - ובשים לב למכלול הנסיבות (בהן משך הזמן הארוך בו נראה כי ננקטו נגד המערער הליכי גבייה שלא כדין), ביקשתי אפוא כי המשיב יבהיר מדוע לא יינתן כבר בשלב זה פסק דין במסגרתו יתקבל הערעור.

31. ביום 16.9.20 הגיש המשיב את תגובתו, במסגרתה היו עיקר טענותיו כדלקמן:

א. המשיב הצביע על חסרונות שנפלו בהשגות, אשר אינן מפורטות כדבעי והן אינן מכסות בטיעוניהן את כל הסכומים שבשומה. בהקשר זה הפנה המשיב לפסק הדין בע"מ 1006-10-18 ו- 73638-01-19 מנשירוב נ' רשות המיסים, שם קבעתי (בפסקה 16) (להלן: "עניין מנשירוב"):

"אין לראות במסמך שאינו מנומק כהשגה המתחילה את מרוץ תקופת ההתיישנות שעומדת לרשות המשיב. העדר הנמקה פוגם ביכולת לערוך ביקורת על טענות המשיב, ומשכך – ככלל ובכפוף לבחינת נסיבות העניין – אין לראות במסמך לא מנומק משום השגה"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

לאור זאת ובהינתן כי ההשגות, אשר הוגשו על-ידי המערער (בעצמו ומבלי שהיה מיוצג), לא
נומקו כראוי, טוען המשיב כי אין לראות בהן השגות כלל וכלל.
ב. לצד טענתו הקודמת ולחילופין טוען המשיב כי ספק בעיניו אם ההשגות כלל הוגשו למשרדיו,
שכן הן אינן מופיעות במחשבו.
ג. המשיב מציין כי בשל השתהות המערער עד שהגיש לראשונה בראשית שנות ה- 2000 מכתב
בעניין השומות (על אף שלטענת המשיב נשלחו למערער מכתבי דרישת תשלום עוד קודם
לכן), לא היה בידי המשיב לשחזר את התיק באופן מלא, כך שנגרם למשיב נזק ראייתי אשר
צריך להיזקק לחובת המערער.
ד. המשיב סבור כי נוכח הליכי הגבייה בהם נקט כלפי המערער במרוצת השנים, חובה היה על
המערער לפנות לבית המשפט במועד מוקדם הרבה יותר. לצד זה, העובדה כי המערער הגיש
ערעור בשנת 2011 וזנח אותו, מחייבת שלא לשוב לפרשיה זו.
ה. המשיב טוען כי עומדת לזכותו חזקת התקינות המנהלית, ממנה נובע כי ברגיל ניתן להניח
לטובתה של הרשות כי נהגה כדין. המשיב מצביע על פסיקה מכוחה מבקש הוא להוכיח את
התחזקותה של חזקת התקינות המנהלית, ולאור זאת סבור כי יש להניח כי טיפל בהשגות
כנדרש ובמועד הקבוע לכך, על אף שאין בידיו מסמכים להראות כאמור.
32. בתגובה שהגיש המערער טען הוא כי טענות המשיב בכל הנוגע להשגות הן בבחינת הרחבת חזית
אסורה, שכן במשך שנים טענות המשיב היו כי ההשגות הוגשו באיחור של כשנה ולא מעבר לכך.

דיון והכרעה

33. עסקינן בתיק חריג למדי. כפי שכבר כתבתי וכפי שעולה מהחוק ומהפסיקה, יש לעמוד על
המועדים שנקבעו בחוק – ולכן סברתי כי יש אכן לדחות על הסף את הערעור. אין מקום לדון היום
בשומות משנות ה-90, ואם נישום סבור כי נעשה לו עוול, עליו לפנות לבית המשפט במועדים
הקבועים לכך.
אלא שבתיק זה התבררו שתי עובדות, אשר שילובן יחד מצדיק לא רק את דחיית הבקשה לסילוק
על הסף אלא למעשה את קבלת הערעור:
א. בדיעבד התברר כי השגות שהגיש המערער הוגשו במועד, והמשיב לא החליט לדחות במועד
שנקבע לכך בחוק. סעיף 82(ד) לחוק קובע, כי:
"לא החליט המנהל כאמור בסעיף קטן (ב) תוך שנה מיום הגשת ההשגה, יראו את
ההשגה כאילו נתקבלה".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

- 1 לאור זאת, הבסיס השומתי עליו נשענים הליכי הגבייה – נגוז, ועל אף חלוף השנים, אני סבור
- 2 כי יש לאפשר למשיב להוסיף כיום ולנקוט בהליכי גבייה שמתברר כי אינם כדין.
- 3 ב. התברר כי המשיב מנע מהמערער ומבתי המשפט מידע רלוונטי שהיה באמתחתו (או נכון יותר
- 4 – במחשבו). לענייננו, בין אם אי מסירת המידע שבמחשבי המשיב הייתה מכוונת (כך
- 5 שבמרוצת השנים היה מי שגילה את הדבר ובחר להסתירו) ובין אם היא נבעה מרשלנות גרידא
- 6 – כך שלא בוצעה בדיקה פשוטה כגון זו, מדובר בהתנהלות שאינה מקובלת. עניין זה כה
- 7 חמור בעיניי, עד כי כפי שיפורט מיד – הוא משמיט את הקרקע תחת טענת המשיב בדבר
- 8 חזקת התקינות המנהלית – אשר הייתה עשויה לעמוד לימינו במקרה אחר.
- 9 34. טעויות אנוש יכולות לקרות, והטעות שנפלה בתאריך הלועזי הנקוב בנימוקי השומות והקנס
- 10 (נספח א' לתצהיר המשיב), בהחלט נראית כטעות אנוש מסוג זה. אלא שבשום פנים ואופן אין
- 11 להסכים לכך כי במחשבי המשיב יופיע תאריך אחר כמועד הוצאת השומות (והגיוני הרבה יותר
- 12 ביחס לשומה לשנת 1993), והמשיב לא ימסור מידע מהותי זה לבתי המשפט (הן בהליך זה והן
- 13 בהליך משנת 2011) ולמערער ולב"כ.
- 14 המשיב כתב בכתבי טענותיו (בסעיף 1 לכתב התשובה ולבקשה לסילוק על הסף) ובתצהיר שהגיש
- 15 (בסעיף 3), כי השומות הוצאו ביום 3.1.1993, שעה שבמחשבו מופיע כי השומות יצאו ביום
- 16 28.12.1993. המשיב טען, מפי ב"כ מהפרקליטות (בסעיף 3 לבקשת הסילוק ובסעיף 4 לתצהיר),
- 17 כי ההשגות הוגשו "באיחור של שנה", תוך שהוא מונע מבית המשפט – בין אם במכוון ובין אם
- 18 ברשלנות – את העובדה כי טענה זו עומדת בניגוד למצוי במחשבו. מצופה כי המשיב, המבקש
- 19 כיום לגבות מאדם חוב בסך העולה כיום על חצי מיליון ₪, יודא את העובדות לאשורן וינקוט
- 20 בזהירות המתחייבת – לבל יטעה את בית המשפט.
- 21 35. חובה היה על המשיב להציג את הנתונים לאשורם, גם אם אלה אינם משרתים אותו. על כורחנו,
- 22 השמטה מסוג זה מעוררת באופן טבעי את החשד (אשר כאמור, אני יודע אם נכון הוא אם לאו) כי
- 23 המשיב ידע מזה עשרות שנים (!) על הבעיה הרובצת לפתחו (התיישנות ההשגות), ולא רק שהוא
- 24 מסתיר נתון המצוי בפניו והמחזק את טענות המערער, אלא שהוא טוען שוב ושוב כי ההשגות
- 25 הוגשו באיחור של שנה – תוך שהוא יודע כי אין זה נכון.
- 26 מדובר בסוג החשדות אשר עלולים לכרסם באמון הציבור במערכת אכיפת החוק וגביית המס, ולכן
- 27 יש לפעול למניעתם. הדרך למנוע חשדות מסוג זה היא פשוטה והיא אחת בלבד: לבצע בדיקה
- 28 קלה של המצוי במחשבי המשיב ולהציג למערער – אזרח ממנו מבקשים לגבות מס – ולבתי
- 29 המשפט, את העובדות לאשורן. במקרה דנן, להציג את העובדה הפשוטה לפיה במחשבי המשיב
- 30 מופיע כי מועד הוצאת השומות אינו המועד הנקוב בנספח א' שהגיש המשיב (אודות החובות
- 31 המוגברות המוטלות על רשויות המדינה בעת ניהול הליך משפטי, ראו: פרופ' דפנה ברק-ארז,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

משפט מנהלי, כרך ד' עמ' 159; רע"א 10475/05 עיריית קרית אתא נ' קופת חולים כללית
(26.12.2005) (פסקה ה(2)) לפסק דינו של כבוד השופט, כתוארו דאז, א' רובינשטיין).
המשיב תיאר לפני את הקושי בהשגת מסמכים הנוגעים לשנים עברו, אלא שאין המדובר בנתון
הנמצא הרחק ממשרדי המשיב, אלא בנתון המצוי בטווח הקשת מקלדת.
36. ושוב כפי שכבר ציינתי, ייתכן כי המצהירה לפניי וב"כ המשיב, נקלעו לטעות אשר נבעה מהתאריך
הלועזי הנקוב על גבי נימוקי השומה. אלא שאין בכך כדי להצדיק את אי מסירת הנתון הסותר
המצוי במחשבי המשיב – בדבר מועד הוצאת השומות, כבר במועד הגשת כתב התשובה, בקשת
הסילוק על הסף והתצהיר. ואם לא ידעו הן אודות נתון זה (עניין לגביו בחר המשיב בהודעתו
להותיר עמימות מסוימת), הרי שחובה היה לבצע את הבדיקה הפשוטה ולגלות את העובדות
כדבעי.
מעבר לכך וכפי שכבר נכתב, מתקשה אני להאמין כי במשך כ- 25 שנים, לא הבין איש במשרדי
המשיב, כי שומה לשנת 1993 לא יצאה ביום 3.1.1993, וכי הדעת נותנת כי התאריך המופיע
במחשבי המשיב ממנו עולה כי השומה יצאה בימים האחרונים של השנה (ומכתב הנימוקים יצא,
כנהוג, ימים בודדים לאחר מכן – בשנה העוקבת), הוא המשקף את שאירע. בהתאם לכך, מתקשה
אני להאמין כי איש לא ידע כי ההשגות הוגשו במועד – וכפי שטען שוב ושוב המערער – הטיפול
בהן התיישן.
37. אצטט כאן את הדברים הפשוטים והברורים שכתב המערער למשיב באחד ממכתביו הראשונים,
מיום 23.6.2002 (בתוך נספח ה' לתצהיר המשיב, בעמ' 83 לנספחים):
"בתיק זה נערכו שומות על עסקאות ועל תשומות לשנים 91-93.
בתאריך 1.2.1994 הוגשו 2 השגות על שנים אלי (כך, כאן ובהמשך, במקור – א.ג.). השגות
אלי לא נענו לי.
לפי מיטב ידיעתי ברגע שאני לא מקבל תשובה על מכתבי זה, חשבתי שהשנים האלי סגורים.
אני מצרף לכם 2 המכתבים האלי נספח למכתב זה, מתאריך 1.2.1994."
כבר במועד קבלת מכתב זה, בראשית שנות ה-2000, כאשר ראה מאן דהוא במשרדי המשיב כי
במחשבו (בו חובה היה עליו לבדוק ובנקל יכול היה לעשות כן) מופיע כי השומה יצאה למערער
בסוף שנת 1993 – מה שמתיישב עם כך שההשגות הוגשו במועד – כבר אז חובה היה עליו להבין
כי יש ממש בטענות המערער – ובכך לחסוך למערער כעשרים שנה של הליכי גבייה שלא כדין.
38. המשיב מבקש כי תעמוד לזכותו בתיק זה חזקת התקינות המנהלית. אני סבור כי טוב היה אם
בקשה זו לא הייתה מועלית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

- 1 חזקת התקינות המנהלית אינה מושג אמורפי, אלא היא צריכה להיבחן ביחס להתנהלות המשיב
2 ואופן טיפולו בתיק הספציפי בו מבוקש ליישמה. בתיק זה אני מוצא כי נפלו פגמים המכרסמים
3 בחזקת התקינות המנהלית, שכן התברר כי המשיב נהג באופן שאינו תקין:
4 א. המסמך המכונן של השומות והקנס, הוצא כך שהתאריך שעל גביו אינו נכון.
5 ב. המשיב מנע במשך שנים (בין אם במכוון ובין אם כתוצאה מרשלנות), מהמערער ומבתי
6 המשפט, מידע המצוי בידיו לגבי מועד הוצאת השומות.
7 כפי שיפורט בהמשך, אני סבור כי בהתנהלות המשיב נפלו פגמים נוספים, אולם די באלה שצוינו
8 לעיל, ובעיקר בפגם השני שהוזכר, כדי להביא לקביעה כי במקרה דנן, לא עומדת לימין המשיב
9 חזקת התקינות המנהלית.
- 10 39. המשיב טוען כי ביער את תיקו של המערער וכי מטעם זה, אין בידיו את כל המסמכים אשר היו
11 עשויים ללמד כי אין ממש בטענות המערער. מטעם זה סבור המשיב כי המערער גרם לו נזק
12 ראייתי, וכי נזק זה צריך להתגלגל לפתחו של המערער.
13 על אף שאני סבור כי היה ראוי כי המערער היה מקדים את פנייתו לבית המשפט בשנים רבות, הרי
14 שבאיוון המתבקש נוכח מכלול הנסיבות, אין בידי לקבל את טענות המשיב.
15 ראשית, מי שגרם נזק ראייתי ברור, הוא המשיב למערער. ראש לכל, בכך שהוציא מתחת ידיו
16 מסמך נימוקי שומה, בו נקוב תאריך שאינו נכון. יש כמובן להניח כי מדובר בטעות שנפלה בשוגג,
17 אך עדיין מדובר בטעות של המשיב ולא של המערער. כפי שהראיתי לעיל, טעות זו הטעתה את כל
18 מי שעסק בתיק לאורך השנים, ואודה שאף אותי – שעה שסברתי כי טוב יעשה המערער אם ימשוך
19 את ערעורו לבל יוטלו עליו הוצאות. בנוסף, באופן ברור ומובהק גרם המשיב למערער נזק ראייתי
20 כבד, בכך שטען כי השומות יצאו ביום 3.1.1993, על אף שככל הנראה ידע או שלכל הפחות חובה
21 היה עליו לדעת, כי במחשביו מופיע תאריך אחר לגמרי. למעלה מן הצורך אציין כי אם ידע המשיב
22 על המצוי במחשביו, וכפי שכתבתי – אני מתקשה מאוד להאמין שאף אחד מאלה שהשיבו
23 למערער במרוצת השנים על מכתביו הרבים לא ידע על כך, הרי שחובה היה למסור מידע זה
24 למערער. אזכיר כי בהתאם להנחיות פרקליט המדינה 16.1 (התשנ"ד), "הגבלות בניסוח כתב
25 הגנה", עמ' 2: "אין לטעון לגרסה עובדתית אשר בבירור אינה מתיישבת עם ראיות משכנעות המצויות בידיו
26 המדינה". הדעת נותנת כי המשיב (ובין אם זה המשיב שלפניי ובין אם זה מי מקודמיו לאורך
27 השנים) ידע אודות תאריך הוצאת השומה המופיע במחשביו, ולמרות זאת טען הוא שוב ושוב כי זו
28 הוצאה כשנה קודם לתאריך זה, ובלי שחשף את הראיות שבידיו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בנוסף, יש קושי בטענת המשיב כי ביער את תיקו של המשיב, כאשר בד בבד מבקש הוא לגבות ממנו חוב מס בסכום משמעותי. לעניין זה יפים דבריו של כבוד השופט ס' גובראן בע"מ 10372/08 עיריית בת ים נ' אדוט (4.1.2011) (פסקה 15):

"לטעמי, יש טעם לפגם בטענה זו. אומנם, המערערת אכן רשאית לבער את המסמכים הללו, אולם... רשות מקומית אינה חייבת לבער, אלא מסור לה שיקול דעת האם לעשות כן... לכן, כאשר מדובר בחוב גדול ומשמעותי העומד כנגד נכס ואשר לא שולם, ראוי היה שהמערערת תשקול האם בסיטואציה זו, נכון הוא להשתמש בסמכותה ולבער את המסמכים הרלוונטיים. כמו כן, יש אף טעם נפגם בכך שהמערערת דוחה את טענת ההתיישנות של המשיבה, למרות שהחוב התהווה לפני שנים רבות, ובד בבד היא מבערת מסמכים הקשורים בו בשל פרק הזמן הרב שחלף, בכך הרי שהיא מנסה לאחוז את החבל משתי קצותיו".

אוסף בהקשר שלנו ואומר כי ודאי שלא היה על המשיב לבער את תיקו של המערער, לאור הספק שהיה חייב להתעורר אף אצלו, נוכח ההשגות שהוגשו ולא נענו. המשיב טוען כי שלח מכתבי דרישת תשלום למערער אודות החוב, במרוצת השנים שבין 1994 לשנת 2000. להוכחת טענתו צירף המשיב בתוך נספח ד' לבקשה לסילוק על הסף, פלטי מחשב בהם ניתן לראות כיתוב בדבר "הוצאת התראה". קשה ללמוד בגין מה נשלחו, אם בכלל, מכתבי התראה אלה, ולאן הם נשלחו. המערער מנגד טען בעדותו לפניי (עמ' 19 לפרוטוקול), כי: "בין השנים 1994 ל-2000 לא פנו אליי בכלל בנוגע לתשלום החוב, ולכן אני חשבתי שהחוב לא קיים. אני שילמתי את מה שהייתי צריך לשלם בשנים ההם".

אני נותן אמון בדברי המערער, וזאת משני טעמים: ראשית, משהתברר לי כי המשיב הציג בפניי את המצוי במחשביו באופן סלקטיבי, נפגע האמון שאוכל לתת בתוכן זה. שנית, מהמסמכים הרבים שהציג המשיב, עולה כי באופן עקבי מאז שהחל המשיב לנקוט בהליכי גבייה בשנת 2001, המערער שולח מכתבים אל המשיב בניסיון לברר בגין מה דרישות התשלום ומדוע הן נשלחות אליו על אף שההשגות שהגיש לא נענו. בנוסף, המשיב הראה הליכי גבייה החל משנת 2001, אך לא ידע להציג הליכים של ממש שנעשו קודם לכן. עובדות אלה מתיישבות עם טענת המערער ומחזקות אותה.

מעבר לכך וכפי שכבר כתבתי – וכאן העיקר, העובדה כי המשיב נקט בהליכי גבייה, אינה יכולה להוות תחליף להליכי השומה. רק הליכי שומה הם היוצרים את חבות המס של עוסק כלפי המשיב. רק לאחר שהליכים אלה מתגבשים, ניתן על פי חוק לנקוט בהליכי גבייה. לאור זאת, משהתברר כי המשיב לא ענה להשגות שהוגשו לו, הרי שבהתאם לחוק, השגות אלה התקבלו ואין לנקוט בגינת הליכי גבייה. העובדה כי למרות זאת נקט המשיב בהליכי גבייה במשך שנים רבות, אינה יכולה להצדיק את המשך נקיטתם.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1 למעלה מן הנדרש אציין כי חוסר המעש הממשי של המשיב, אף לשיטתו, בין השנים 1994 –
2 2001, אף אם לאור הנסיבות אינו עולה כדי טענת התיישנות כפי שביקש המערער לטעון, הרי שיש
3 בחוסר המעש עצמו כדי לחזק את טענותיו של המערער. חוסר מעש זה מתיישב עם האפשרות כי
4 הגורמים האחראים אצל המשיב, אשר חזקה כי פעלו כדין, ידעו כי ההשגות שהגיש המערער
5 התיישנו ולכן לא נקטו כנגדו בהליכי גבייה במשך תקופה כה ארוכה.
6 41. כפי שפורט לעיל, המשיב העלה טענות כנגד ההשגות, מכוחן הוא סבור כי יש להתעלם מהשגות
7 אלה. אני סבור כי טוב וראוי היה כי המשיב היה מכיר בשגיאות שנפלו אצלו, ולא מנסה חלף זאת
8 להעלות טענות חדשות כנגד ההשגות.
9 ראשית, מוצא אני ממש בטענת המערער בדבר הרחבת חזית אסורה. עיון בתצהיר ובכתבי הטענות
10 שהגיש המשיב (כפי שצוטט כבר לעיל), מלמד כי טענתו הייתה כנגד המועד בו הוגשו ההשגות.
11 כך גם לדוגמה אמרה אף גב' לוי בדיון הראשון שנערך לפניי ביום 12.7.20 (בעמ' 2 לפרוטוקול):
12 **"ההשגה" שהוגשה בשנות ה-90, נענתה בשעתו בשלילה, לאור חלוף המועדים. המענה**
13 **אמנם ניתן בשלב מאוחר יותר".**
14 כפי שכבר הראיתי, טענת חלוף המועדים היא שחזרה שוב ושוב בכתבי הטענות שלפניי, בתצהיר,
15 ובתשובות שנשלחו למערער במרוצת שנים.
16 שנית, גם לגופו של עניין וללא טענת הרחבת החזית, אין בידי לקבל, בנסיבות המיוחדות כאן, את
17 טענות המשיב לעניין ההשגות. אפרט את נימוקיי לכך:
18 א. אין מקום לרמיזות כאילו ההשגות אולי כלל לא הוגשו, ולטענה כראיה לכך, כי הן לא רשומות
19 במחשבי המשיב. על גבי ההשגות יש חותמות "נתקבל" של המשיב, ודי בכך כיום כדי
20 להוכיח את הגשתן. אל מול חותמות "נתקבל" הנחזות כחותמות של המשיב וטענותיו
21 העקביות של המערער אודות מועד הגשתן (טענות שנטענו גם כאשר המשיב טען כי השומה
22 יצאה כשנה קודם למועד זה, כך שמועד החותמות לא שירת את המערער), האפשרות כי נפלה
23 שגיאה אצל המשיב וכי מטעם זה לא נקלטו ההשגות במחשביו, נראית סבירה.
24 ב. המועד להשמעת טענות כנגד איכות ההשגות היה בשנת 1994, סמוך למועד הגשתן. כפי
25 שכתבתי בעניין מנשירוב, השגה שאינה מנומקת לאו שמיה השגה היא, אלא שחובה על
26 המשיב – כפי שעשה הוא בעניין מנשירוב – להעלות טענותיו בעניין זה בפני הנישום. המשיב
27 אינו רשאי פשוט להתעלם מהשגות שלשיטתו אינן מפורטות כדבעי, מבלי שיטרח להשיב
28 עליהן כלל, ולו תשובה קצרה המבהירה כי אין הוא מקבל את ההשגות.
29 בשולי הדברים אציין כי דרישה זו מן המשיב – להשיב להשגות המוגשות אליו, נכונה ככלל
30 והיא נכונה שבעתיים כאשר הנישום שלפניו אינו מיוצג וניכר בו כי מידת נגישותו אל מערכות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

אכיפת החוק מצומצמת. במקרה שכזה, יש להקפיד על זכויותיו של הנישום, וודאי שאין להותיר השגות שהגיש ללא כל מענה.

ג. עיון במסמך נימוקי השומה שהוציא המשיב למערער (ושעליו הוגשו ההשגות), מלמד כי המשיב נימק את שומותיו באופן לאקוני וחסר. על כך הלין המערער במכתביו בשנות האלפיים, בהם טען שוב ושוב, כי לא ניתן להבין ממסמך זה כיצד נבנתה השומה שנערכה לו. כך לדוגמה, הסכום העיקרי שבשומה המהווה כמעט את כולה, שומת העסקאות, נומק בהפניה לתדריך – מבלי שתוצג באופן ממשי דרך בניית השומה. בנסיבות אלה, דומה כי אין ראוי להעלות טענות כנגד מידת פירוטן של ההשגות.

ושוב, כאמור לעיל בסעיף ב', כיום, 25 שנים לאחר שהוגשו למשיב ההשגות, אין זה המועד להעלות טענות בדבר חוסרים שנפלו בהשגות. ער אני לכך כי בהחלט ייתכן שאם טענות אלה היו מועלות במועד, היה בהן ממש, אולם לא כך הם פני הדברים בשלב בו אנו מצויים כיום ולנוכח מכלול הנסיבות שהתגלו בערעור זה.

42. אם המשיב היה פועל כנדרש וכבר בראשית שנות ה-2000, בתשובה למכתביו הראשונים של המערער, היה פורס את מכלול העובדות לאשורן ולא מונע מהמערער, ממייצגיו ומבתי המשפט את הנתונים שבידיו לגבי מועד הוצאת השומות – היה פועל הוא באופן תקין והייתה ניצבת לזכותו חזקת התקינות. במצב היפותטי שכזה, בהחלט ייתכן כי הייתי מוצא לזקוף לחובתו של המערער את השתהותו ארוכת השנים וייתכן כי היה מקום להניח הנחות (תרתי משמע) לטובת המשיב. אלא שלא כך הם פני הדברים.

המשיב מנע מהמערער ומבית המשפט מידע שהיה בידיו (בין אם במכוון ובין אם ברשלנות), ובכך פגע ביכולתו של המערער להתגונן ומבתי המשפט את האפשרות לדעת את העובדות הנכונות. במצב דברים זה אני סבור כי יש ללכת עם המשיב בדרך הדין – כקבוע בסעיף 82(ד) לחוק – ומשלא החליט המשיב תוך שנה מיום שהוגשו לו ההשגות, דינן להתקבל. הליכי גבייה אינם עומדים מכוח עצמם, אלא רק מכוח החבות הנובעת מהליכי השומה. כאשר תוצאת הליכי השומה היא כי דין ההשגה להתקבל, דין הליכי הגבייה להיפסק.

43. עיון בהשגות מלמד כי הן כוונו כנגד השומות שהוציא המשיב (שומת העסקאות ושומת התשומות), ולא התייחסו לקנס שהושת על המערער בגין פסילת ספריו. אזכיר כי השומות מהוות באופן ברור את חלק הארי מחוב המס הנטען, ואילו הקנס מהווה חלק קטן בלבד מן הסכום (במונחי קרן, נכון לשנת 1994, השומות עמדו על סך של 102,359 ₪, ואילו הקנס עמד על סך של 7,302 ₪ בלבד).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1 בהתאם להוראות סעיף 95(ב) לחוק, כנגד הקנס שהוטל על המערער בגין פסילת ספריו, היה על
2 המערער להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי או לוועדה לקבילות פנקסים. אין חולק כי המערער
3 לא עשה כאמור.
4 אציין כי במסמך הנימוקים (נספח א' לתצהיר המשיב) לא נכתב כיצד היה על המערער לפעול אם
5 הוא מבקש לערער על החלטת הקנס (כפי שנהוג כיום לכתוב). אוסיף כי למעשה כלל לא מצוין על
6 גבי מסמך קצר זה סכום הקנס, וספק בעיניי אם המערער, שלא היה מיוצג, ידע והבין כי מדובר
7 בעניין נפרד מן השומות ואשר אינו נובע מהן.
8 המערער טוען כי שילם כבר במרוצת השנים את סכום הקנס, ואילו המשיב טוען כי התשלום
9 ששולם היה בגין קנס אחר שהושת על המערער באותן שנים. עיון במסמכים מלמד כי יש אכן
10 ממש בטענות המשיב, אלא שבחלוף השנים היכולת לקבוע מסמרות בדבר מוגבלת.
11 לכאורה, כל שנכתב לעיל אודות ההשגות, אינו רלוונטי לקנס (אליו כלל לא התייחסו ההשגות,
12 וכאמור, על פי חוק, הדרך לתקיפתו אינה באמצעות השגה). לאור זאת, מצד הדין היה מקום
13 לקבוע כי בהעדר ראיות ברורות על תשלום הקנס, על המערער לשאת בתשלומי. יתירה מזו, בעניין
14 הקנס, היה מקום לקבל את בקשת המשיב לדחיית הערעור על הסף, ולא לאפשר למערער להביא
15 כיום ראיות בעניין שהמועד להבאתו בפני בית המשפט היה בשנות ה-90. כך לכאורה ניתן היה
16 לקבוע, אלא שאני מוצא כי נוכח מכלול הנסיבות שהתגלו לפניי – אין זו הדרך אותה ראוי לאמץ.
17 אנמק את קביעתי:
18 המשיב בחר לכלול את הקנס יחד עם השומות, באותו מסמך נימוקים ותוך שהקנס מהווה חלק קטן
19 מהסכום כולו והוא אינו נוקב בו באופן ברור. אם המשיב היה מתנהל כנדרש, מודיע למערער כי
20 נוכח חלוף הזמן השגותיו התקבלו וכי כל שנותר לו לשלם הוא את סכום הקנס בלבד, הרי שהיה
21 מדובר בסכום נמוך יחסית ויש מקום להניח כי הוא היה משולם ולא מגיע לממדים גבוהים באופן
22 ניכר מאלה המקוריים. התנהלותו של המשיב, אשר כרכה יחדיו את העניינים באותו מסמך ואשר
23 מנעה מהמערער נתונים אשר יכלו לשמשו בהתגוננות כנגד הסכום העיקרי (והיחיד בו נוקב
24 המסמך) – היא שתרמה תרומה של ממש למצב שנוצר.
25 בשים לב למכלול הדברים ולקושי להביא כיום ראיות אודות תשלומים שבוצעו בשנות ה-90, אני
26 סבור כי נוכח חלקו המשמעותי של המשיב במה שאירע, לא היה מקום לחייב את המערער אלא
27 בתשלום קרן הקנס ואולי בתוספת מדד בלבד. תוצאת הדברים (בהינתן קרן קנס בסך של 7,302 ₪)
28 לא הייתה גבוהה במיוחד.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 20-04-19458 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

אלא שכאן אני מגיע לשלב פסיקת ההוצאות – שלב אשר נוכח מסקנתי ובשים לב למכלול הנסיבות והסכום בו מדובר – מאפשר לכלול את סכום הקנס במסגרת ההוצאות שאפסוק לטובת המערער (כמפורט בסעיף הבא) ובדרך זו לחסוך אף התדיינות שאין לה כיום מקום ולהגיע לתוצאה שבעיניי, בנסיבות המיוחדות והחריגות של מקרה זה, היא ראויה.

44. דרך התנהלותו של המשיב, אשר לא חשף בפני המערער ובתי המשפט את העובדות לאשורן – אותן ידע או שהיה עליו לדעת, ואשר כתוצאה מכך נקט מול המערער הליכי גבייה במשך לפחות שני עשורים – שלא כדין, חמורה בעיניי. בהטלת ההוצאות איני מתיימר לפצות את המערער בגין נזקים שנגרמו לו, אם נגרמו, אלא רק בגין ההליך שלפניי. אלא שתמונת הדברים הכללית נלקחת אף היא בחשבון ואין להתעלם ממנה. לאור זאת, המשיב יישא בהוצאות המערער, כאשר סכום ההוצאות יהיה מורכב משני רכיבים:

א. סך הקנס בו היה צריך לחוב המערער. סכום זה לא ישולם למערער בפועל, אלא שלאור הכללתו בסך ההוצאות בהן חב המשיב למערער, הרי שהוא יקוזז כנגד החוב הנובע מהקנס.
ב. סך של 30,000 ₪ אשר ישולמו למערער תוך 30 ימים, שאם לא כן יתווספו להם הפרשי הצמדה וריבית מהיום.

45. לאור המסקנה אליה הגעתי לפיה הליכי הגבייה נעשו שלא כדין, המשיב יערוך בדיקה קפדנית במחשביו, ואם ימצא כי נגבה סכום כסף בגין חוב המס הנטען במרוצת השנים, ישיב את הסכום למערער תוך 45 ימים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד הגבייה ועד מועד התשלום בפועל.

סוף דבר

46. הערעור מתקבל, והמשיב לא ינקוט כל הליכי גבייה לגביית חוב המס הנטען.
בשים לב לסגר עליו הוכרז בשל נגיף הקורונה, המזכירות תשלח את פסק הדין למשיב בדחיפות והוא יבטל את הליכי הגבייה באופן מיידי.
47. המשיב יישא בהוצאות המערער, כאמור לעיל בסעיף 44.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

ניתן לפרסם את פסק הדין.

ניתנה היום, ו' תשרי תשפ"א, 24 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 19458-04-20 מסיכה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

1

אבי גורמן, שופט

2
3